

گره‌گشا و وحدت‌ساز

برخی جریان‌های سیاسی چه در داخل و چه در خارج کشور تلاش دارند این طور القا کنند که روحانیون دغدغه مردم را ندارند و آنان که ملیس به این لباس هستند، کار کردی در جامعه ندارند و مردم از آنان فاصله گرفته‌اند

۲۳

خطبه‌هایی به قدمت تاریخ

نماز جمعه در ایران تقریباً عمری به قدمت انقلاب اسلامی دارد. در نخستین روزهای پس از تاسیس انقلاب، با حکم امام راحل، آیت‌الله طالقانی نخستین نماز جمعه را در کشور برگزار کردند

۲۴

همیشه‌های سیاسی

خدمت کنار عبادت

مهم‌ترین برنامه‌های جنبی ستاد نماز جمعه چیست و چه کسانی می‌توانند از آن استفاده کنند؟

ستادهای برگزاری نماز جمعه تشکیلاتی منبعث از سوی امام جمعه هستند که وظیفه بر پای هر چه بهتر نماز و نیز ایجاد زیرساخت‌های لازم برای سهولت حضور نمازگزاران

در نماز جمعه و تأمین نیازهای آنان را بر عهده دارد. هر ستاد دارای معاونت‌هایی است که در حوزه‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی و نیز پشتیبانی مشغول به کار هستند. در روکرد

جدید شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه، ستادهای برگزاری نماز جمعه باید با نوآوری و طراحی برنامه‌هایی منحصر به فرد؛ نماز جمعه را تبدیل به فراگاهی فرهنگی و اجتماعی کنند

تا کارکرد نماز جمعه بیش از هر زمان دیگری تقویت شود. این گزارش، به بخشی از فعالیت‌های جنبی ستاد نماز جمعه در حاشیه اقامه نماز پرداخته‌ایم.

نکته

کرونا و نماز جمعه

درست در هنگامه‌ای که کرونا سبب شده بود هر گونه تجمع برای مقابله با شیوع این بیماری ممنوع شود، ستاد برگزاری نماز جمعه هم برای حفظ سلامت نمازگزاران برای نخستین بار با تعطیل کردن برگزاری نماز جمعه موافقت کرد. تعطیلی برگزاری نماز جمعه آن هم برای یک سال اتفاق بزرگی بود که در تاریخ جمهوری اسلامی سابقه نداشت. این اتفاق در جامعه‌ای که نماز جمعه موافقت کرد. تعطیلی یکی از اصول و ارکان آن است موضوعی است که نشان می‌دهد، سلامت مردم و نمازگزارانی که به نماز جمعه می‌آیند اهمیت بالایی برای مسئولان دارد و از این رو با این تعطیلی ناخواسته یک سال از تعطیلی و مجوز بر بایی نماز جمعه و حضور دوباره نمازگزاران در نماز؛ تمهیداتی برای جلوگیری از ابتلای افراد در پیش گرفته شد که بی سابقه بود. همه افراد در فواصل مشخصی از یکدیگر نماز را اقامه می‌کردند. همه با ماسک در نماز حاضر می‌شدند و بر خلاف گذشته کسی نمی‌توانست مهر از ستاد نماز جمعه به امانت بگیرد و همه باید مهر و سجاده خود را به همراه می‌آوردند تا از شیوع و بروس جلوگیری شود.

نماز جمعه از نگاه بنیانگذار انقلاب اسلامی

نماز جمعه یکی از مهم‌ترین ارکان حکومت اسلامی است که در آن باید هم به امور دینی و مذهبی مردم و هم به مسائل روز سیاسی و اجتماعی جامعه اسلامی توجه و اشاره شود. در نخستین اقامه نماز جمعه که از آن روز به عنوان نماز عبادی و سیاسی جمعه شهرت پیدا کرد، این دو اصل همواره مورد توجه خطی و سخنرانان جمعه بوده است. در دیدگاه بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(ره) نیز نماز جمعه دارای جایگاه والایی است که در ادامه به فرازهایی از نگاه ایشان به این آیین عبادی - سیاسی پرداخته‌ایم.

بازگویی مسائل فراموش شده نماز جمعه موجب می‌شود تا مسائل فراموش شده در اسلام به بهترین وجه برای مردم گفته شود. در قدیم اگر یک روحانی راجع به امور سیاسی مردم صحبت می‌کرد، می‌گفتند ره‌ایش کنید، او سیاسی است، که این نوع فکر بلاشکال از شیاطین داخل و خارج بوده است. آنها به ما باورنارنده بودند که روحانی باید عیاشی را سر بکشد و فقط برود مسجد نماز معمولی‌اش را بخواند. روحانی حق دخالت در هیچ امری را نداشت، ولی واقعیت این است که ما تابع حضرت رسول و ائمه (علیهم‌السلام) هستیم که همه امور دست آنها بود، حکومت تشکیل دادند و مردم را هدایت کردند... مسئله دیگر خطبه‌های نماز جمعه است؛ باید مردم را امر به تقوا کنید، امر به تقوا در خطبه اول واجب است و در خطبه دوم بنا بر احتیاط واجب است. مسائل اخلاقی را به مردم بگویید و آنها را به داشتن اخلاق اسلامی ترغیب کنید. مطالب روز را برای مردم بگویید، آنچه در طول یک هفته در کشور اتفاق می‌افتد آنها را برای مردم بگویید. مردم را در صحنه حاضر نگه دارید که آنچه انقلاب و ایران را حفظ کرده، حضور مردم در صحنه است... ائمه جمعه در سراسر ایران بالاترین اجتماع را دارند؛ از این اجتماعات استفاده کنید و جهات شرعی و سیاسی را به مردم تذکر دهید، آنان را در مقابل شیاطین مجهز کنید.

صحیفه امام؛ ج ۱۷، ص ۴۵۲

نگذارید نماز را بشکنند اگر در نماز کوتاهی بشود؛ هر کس بگوید خب، من خودم تنهایی می‌روم توی خانه‌ام می‌خوانم، خیر؛ نماز را در جماعت بخوانید. اجتماع باید باشد. مساجد را پر کنید، اینها از مساجد می‌ترسند. اینها بیخ گوش شما می‌گویند که این آخوند، که از او کاری نمی‌آید، مسجد می‌روید چه کنید؟ خودمان می‌رویم فلان جا نماز می‌خوانیم. نماز نمی‌خواهند بخوانند، می‌خواهند نماز را بشکنند. نماز می‌خوانند؛ با این نمازهایی که در مسجدها می‌روند و نمی‌گذارند که مسلمان نماز درست خودش را بخوانند؟ با این نمازهایی می‌خواهند نماز را بشکنند.

صحیفه امام؛ ج ۱۲، ص ۳۹۲

وظیفه ائمه جمعه وقتی که آقایان خودشان را تهنیت کردند، خصوصاً ائمه جمعه که سر و کارشان با توده‌های عظیم مردم است، ائمه جماعت هم هست، اما ائمه جمعه بیشتر الان مورد توجه هستند، آنها باید ان‌شالله به مقام عالی تهنیت برسند و مردم را هم دعوت به این مطلب بکنند. تمام آن مسائلی که در اسلام [است] حتی مسائل سیاسی‌اش، مسائل تهنیتی است، برای درست کردن آدم است. ما نباید همه مسائل را حالا دنبال مسائل سیاسی قرار بدهیم. باید همه مسائل را دنبال مسائل اسلامی و خصوصاً این وجه تهنیت مردم.

صحیفه امام؛ ج ۱۵، ص ۵۰۵

ترویج آرامش در نماز جمعه ائمه جمعه و جماعات (ایدهم‌الله تعالی) در خطبه‌ها و منابر و سایر گویندگان کوشش فرمایند که آرامش در کشور برقرار باشد و از هر سخنی که موجب نگرانی مردم و تفرقه شود، خودداری نمایند و مردم را در پشتیبانی از ملت و تمام ارگان‌های جمهوری اسلامی و نهادهای انقلابی و قوای مسلح و مردمی تشویق فرمایند.

صحیفه امام؛ ج ۱۴، ص ۲۰۲

جایگاه پدری ائمه جمعه ائمه جمعه، ائمه جماعت، روحانیون محترم، اینها باید توجه به این معنا داشته باشند که اینها پدر هستند از برای ملت. اینها با مردم باید سمت پدری داشته باشند، اینها با مردم باید رفتارشان رفتار پدرانه باشد. بین خودشان برادر باشند، رفتار، رفتار برادری باشد. اجتماع داشته باشند، در هر شهری با هم در هر هفته یک روز، دو روز با هم مجتمع باشند، مسائل خودشان را بگویند.

صحیفه امام؛ ج ۱۹، ص ۲۵۰

جایگاه ارشاد شادی نماز جمعه علمای اعلام و ائمه جماعت و خطبای محترم بر حجم ارشاد و رهنمودهای خود بیفزایند و تفسیرهای میلیونی مردم را متوجه طرق نگهبانی از اسلام و احکام مقدسه و حرمت از جمهوری اسلامی نمایند، و به توده‌های متعهد میلیونی اسلامی لزوم تشریک مساعی در تمام امور کشوری و لشکری و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی را گوشزد نمایند.

صحیفه امام؛ ج ۱۵، ص ۳۸۸

ایستگاه‌های صلواتی برای نمازگزاران

حضور گسترده مردم در نماز جمعه و مسدود شدن راه‌های خودرویی در مسیرهای منتهی به نماز جمعه، منجر به آن شده است تا برخی نمازگزاران به دلیل به همراه نداشتن آب، اغذیه و وسایل کافی برای اقامه نماز با مشکلاتی روبه‌رو شوند. از این رو، در مسیرهای منتهی به محل برگزاری نماز، برخی سازمان‌ها، ادارات، نهادهای ارگان‌ها و افراد به اهدای نذورات خود در قالب برپایی ایستگاه‌های صلواتی اقدام کرده‌اند تا از سختی‌هایی که نمازگزاران در گرما و سرما برای رسیدن به محل اقامه نماز متحمل می‌شوند کم کنند. این ایستگاه‌های صلواتی با استقبال زیادی همراه است و همواره محل یزدی را آغاز کردند. سخنرانی‌های آیت‌الله مصباح یزدی در پیش از خطبه‌های نماز جمعه و روشننگری‌های ایشان در باره عملکرد جریان اصلاحات دلیل این حملات بود. در انتخابات نهم ریاست جمهوری نیز نقش در خشان آیت‌الله مصباح در گفتمان‌سازی از فرما بیات مقام معظم رهبری موجب شد تا شکست خوردگان این انتخابات، مسوح دوم حصالات علییه رئیس مؤسسه امام خمینی(ره) را ساماندهی کنند. اما

علامه ذوالفقون

از مهم‌ترین نوآوری‌هایی که در ستاد نماز جمعه انجام شده است، دعوت از نمایندگان دستگاه‌های مختلف برای پاسخگویی به مشکلات مردم است. بر این اساس، هر هفته مسئولان دستگاه‌ها برپایی میزهای خدمت در مجاورت ستاد نماز جمعه، پاسخگویی مشکلات طرح شده از سوی نمازگزاران هستند و تلاش می‌کنند در کمترین زمان ممکن نسبت به برطرف کردن مسئله مطرح شده اقدام و راه‌نمایی لازم را برای پیگیری بعدی به مراجعان ارائه کنند. دستگاه‌هایی اعتراض‌ها و روشننگری‌ها موجب شد تا رسانه‌ها و بولتن‌های جریان نفوذی در مطالب متعددی به این

عالم فرزانه هتکی کنند.

میز خدمت برای مردم

یکی از مهم‌ترین نوآوری‌هایی که در ستاد نماز جمعه انجام شده است، دعوت از نمایندگان دستگاه‌های مختلف برای پاسخگویی به مشکلات مردم است. بر این اساس، هر هفته مسئولان دستگاه‌ها برپایی میزهای خدمت در مجاورت ستاد نماز جمعه، پاسخگویی مشکلات طرح شده از سوی نمازگزاران هستند و تلاش می‌کنند در کمترین زمان ممکن نسبت به برطرف کردن مسئله مطرح شده اقدام و راه‌نمایی لازم را برای پیگیری بعدی به مراجعان ارائه کنند. دستگاه‌هایی اعتراض‌ها و روشننگری‌ها موجب شد تا رسانه‌ها و بولتن‌های جریان نفوذی در مطالب متعددی به این

عالم فرزانه هتکی کنند.

آدینه مهد برای فرزندان نمازگزاران

بسیاری از مادران نمازگزار به دلیل وجود فرزند خردسال از حضور در نماز جمعه محروم بودند. این دسته از والدین به دلیل اینکه امکان نگهداری فرزند در محل نماز جمعه وجود ندارد ترجیح می‌دادند در خانه بمانند یا به تنهایی برای ادای فریضه نماز جمعه به محل مصلی بروند. با ابتکار ستاد نماز جمعه در مجاورت محل برگزاری نماز، مهد کودک با عنوان «آدینه مهد» با مشارکت بهزیستی ایجاد شده است و در آن، فرزندان نمازگزاران به شکل رایگان نگهداری می‌شوند. در مهدهای کودک به فرزندان آموزش‌هایی از جمله شعر و قرآن و نیز نقاشی ارائه می‌شود. والدین با سپردن فرزندان خود به مهد کودک، با خیالی آسوده به نماز خود می‌رسند و می‌توانند به شکل خانوادگی در این مراسم شرکت کنند.

کانون دانش آموزی دخترانه

حضور نمازگزاران صرفاً محدود به والدین نیست و بسیاری از دانش‌آموزان به همراه والدین خود در این مراسم شرکت می‌کنند. ستاد برگزاری نماز جمعه، طرح ایجاد کانون دانش‌آموزی دخترانه را در مصلای نماز جمعه اجرا کرده است. این کانون در محورهایی از جمله محور علمی و درسی شامل تدریس مکالمه عربی، شاهنامه خوانی، محور فنی و مهارتی شامل عروسک‌دوزی، خیاطی، آموزش کامپیوتر، خطاطی، محور هنر و رسانه شامل کلاس استاپ موشن، پخش فیلم و محور بازی و سرگرمی شامل فوتبال دستی، بره‌اکی، بازی‌های گروهی فعالیت می‌کند.

غرفه‌های بهداشتی و درمانی

شاید بسیاری از نمازگزاران جمعه در طول هفته مکان رسیدگی به وضعیت سلامتی خود را نداشته باشند. با توجه به اینکه بخشی از شرکت‌کنندگان در نماز جمعه با بیماری‌های مختلفی دست و پنجه نرم می‌کنند، به ابتکار ستاد برگزاری نماز جمعه و با همکاری دانشگاه علوم پزشکی و هلال احمر، تیم‌های مختلف بهداشتی و درمانی در محل نماز جمعه حضور پیدا می‌کنند و خدماتی از جمله تست فشار خون، قند خون و نیز مشاوره‌های بهداشتی و درمانی را به مراجعان ارائه می‌کنند. این گروه‌ها همچنین با ویزیت بیماران برای آنان نسخه‌های دارویی و درمانی لازم را تجویز و آموزش‌هایی را برای جلوگیری از عفونت‌ها در مراحل درمان بیماران مراجعه‌کننده ارائه می‌کنند.

فرهنگسرای یک روزه در مصلی

همزمان با برپایی نماز جمعه سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و ستاد برگزاری نماز جمعه با مشارکت یکدیگر غرفه‌هایی را با عنوان «فرهنگسرای منتظر» برپا کرده‌اند که در آن از نمازگزاران میزبانی می‌کنند. مجموعه ایستگاه‌های «فرهنگسرای منتظر» با انجام فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی، تفریحی و سرگرمی شامل قرآن بخوانید جایزه بگیرید، معرفی کتاب، معرفی فعالیت و خدمات گروه‌های جهادی، نگار گذر خانواده بهشتی، مجموعه بازی‌های فکری، ورزشی و خلاقیت، کارگاه خوشنویسی، ایستگاه خلاقیت کودک، اهدای کتاب، ایستگاه نقاشی کودک، قصه‌های قرآنی، ثبت نام رایگان کتابخانه، ایستگاه عکس یادگاری با موضوع خانواده منتظر میزبان نمازگزاران هستند.